

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-67>

УДК 330.341.1:330.313(045)

Городянська Лариса Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент, член-кореспондент АЕН України,

Державне некомерційне підприємство

«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4482-1690>**Larysa Gorodianska**

State Non-Commercial Company

«State University «Kyiv Aviation Institute»

ПАРАДИГМА ІННОВАЦІЙНОГО ВІДТВОРЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

PARADIGM OF INNOVATIVE RENEW OF ECONOMIC RESOURCES OF AN ENTERPRISE

Анотація. У контексті цифрової трансформації та глобальної конкуренції зростає актуальність інноваційного відтворення економічних ресурсів. Метою дослідження є обґрунтування нової науково-управлінської парадигми, яка поєднує ідеї інновацій Й. Шумпетера з процесами якісного оновлення ресурсної бази на мікрорівні. Автором запропоновано концепцію, що інтегрує матеріальні, фінансові, трудові, інформаційні та технологічні ресурси в єдину систему сталого розвитку. Наукова новизна полягає у трактуванні відтворення як умови інновацій, а не лише їх наслідку. Практична значущість полягає у розробці організаційно-технологічних заходів впровадження парадигми на підприємствах. Дослідження завершено висновками щодо ролі людиноцентризму, цифровізації та ресурсоефективності у формуванні стратегічної стійкості бізнесу.

Ключові слова: інноваційне відтворення, економічні ресурси, підприємництво, інноваційна парадигма, сталий розвиток, конкурентоспроможність, цифрова трансформація, управління ресурсами, теорія Шумпетера, людський капітал.

Summary. In the context of digital transformation, environmental challenges, and growing global competition, the issue of effective utilization and renewal of economic resources has become increasingly relevant. The scientific problem addressed in this study lies in the insufficient theoretical and applied understanding of the interconnection between innovation activities and the processes of economic resource renewal at the enterprise level. The purpose of the article is to substantiate a scientific and managerial paradigm of innovative renewal of economic resources, which ensures the integration of innovations into all stages of resource potential renewal. The author proposes an original concept based on the adaptation of J. Schumpeter's innovation theory to the micro level, where innovations act as a foundation for structural transformation of the enterprise's resource system. The article substantiates the scientific paradigm of innovative renewal of economic resources of an enterprise as a holistic concept of resource potential management in the conditions of digital transformation, environmental challenges and global competition. The proposed paradigm allows us to rethink classical approaches to renewal, shifting the emphasis from quantitative replenishment of resources to their qualitative transformation through the use of modern technologies, artificial intelligence, digital solutions and principles of sustainable development. The scientific novelty lies in the conceptualization of «innovative renewal» as a category that combines stabilizing and dynamic elements of enterprise development. The practical significance of the results is reflected in the development of a structural scheme of the proposed paradigm and organizational-technological measures for its implementation, considering digitalization, human capital development, ecological responsibility, and sustainable development principles. The main conclusions of the study emphasize the necessity of a transition to a systematic, innovation-oriented approach to resource management, in which renewal functions not only as a consequence but also as a prerequisite for innovation. Within this model, the enterprise becomes an active subject of the innovation environment, capable of long-term growth, adaptability, and strategic sustainability under conditions of uncertainty and rapid change.

Keywords: innovative renewal, economic resources, entrepreneurship, innovation paradigm, sustainable development, competitiveness, digital transformation, resource management, Schumpeter's theory, human capital.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації економіки та загострення конкуренції на внутрішніх і зовнішніх ринках ефективно використання економічних ресурсів постає однією з ключових передумов забезпечення стійкого розвитку підприємств. Ресурси – матеріальні, фінансові, трудові, інформаційні та технологічні – формують базис для розвитку економічної діяльності, визначають потенціал підприємства до інновацій, адаптації та зростання. Саме

тому питання відтворення економічних ресурсів набуває особливої актуальності у контексті підвищення конкурентоспроможності та економічної безпеки суб'єктів господарювання. Попри численні наукові дослідження, присвячені проблемам управління ресурсами підприємства, все ще недостатньо розкритим залишається комплекс взаємозв'язків між інноваційною діяльністю та процесами відтворення економічних ресурсів. У більшості праць інновації розглядаються

ізолювано – як окрема складова стратегічного розвитку або технологічного оновлення, тоді як якісне оновлення ресурсної бази – залишаються недооціненими. Тому виникає потреба в переосмисленні підходів до управління ресурсами підприємства шляхом формування нової наукової парадигми – *інноваційного відтворення економічних ресурсів*, що базується на інтеграції інновацій у всі етапи циклу відтворення. Такий підхід дозволяє не лише забезпечити кількісне поповнення ресурсів, але й підвищити їх якісні характеристики, адаптуючи ресурсну систему підприємства до викликів цифрової економіки, екологічної відповідальності та глобальної конкуренції. Відтворювальні процеси, загалом, спрямовані на підтримання на певному рівні та відновлення ресурсів, які підприємство використовує для своєї діяльності. Але інновації та нові технології також безпосередньо впливають на стан ресурсної бази підприємства. Інновації на підприємстві, як форма прояву науково-технічного прогресу на мікрорівні, сприяють оновленню номенклатури продукції, що випускається, підвищенню її якості з метою задоволення потреб споживачів і максимізації прибутку підприємства. Отже, відтворювальні процеси пов'язані зі збереженням стабільності, а інноваційні процеси вказують на рух до нововведень та покращень. З'єднуючи ці два поняття у одне – *інноваційне відтворення*, ми стверджуємо важливий аспект сучасного підприємництва – не лише збереження статус-кво, але й активний розвиток і впровадження нововведень для підвищення конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На жаль, ні у вітчизняній, ні в зарубіжній науковій літературі зв'язки між інноваціями й відтворенням економічних ресурсів досліджені недостатньо. Наприклад, не визначено й не обґрунтовано етапи планування інноваційного процесу на підприємстві з урахуванням можливостей відтворення економічних ресурсів, а тим більше – особливості інноваційного відтворення економічних ресурсів. Так, Й. Шумпетер [12] розробив п'ять «комбінацій виробництва», які є категоріями інновацій, та додав їх до чинників соціально-економічного розвитку суспільства. Він також сформулював концепцію «творчого руйнування», яка охоплює конкуренцію та інновації як основні чинники, що сприяють економічному зростанню на макrorівні. Адже «творче руйнування» виникає на тлі інноваційного процесу, коли новий винахід руйнує те, що було до нього. Варто зазначити, що в сучасних умовах запровадження нового товару або послуги є результатом відтворювально-інноваційних процесів на підприємстві, що обґрунтовано Л. Городянською у працях [4, с. 179-181; 5]. У праці [5] авторкою проаналізовано зв'язок між

інноваційним процесом, відтворенням економічних ресурсів та рівнем інтелектуального потенціалу в контексті створення перспективної стратегії економічного розвитку підприємства. Н. Брюховецька та І. Булеєв [3] обґрунтували парадигму активізації інвестиційної активності підприємств та механізмів забезпечення ефективності інвестиційно-інноваційної їх діяльності. О. Кендюхов та ін. [7] досліджували тенденції та стан інноваційного розвитку економіки України і причини, що стають на заваді цього процесу. О. Коваленко [8] обґрунтувала необхідність перебудови економіки України за інноваційною моделлю, яка сприятиме розвитку та впровадженню інновацій в Україні. Ю. Бочарова та інші [2] провели аналіз стану та особливостей розвитку інноваційних екосистем в світі на основі показника інноваційних зв'язків. Р. Августин та І. Демків [1] обґрунтували необхідність впровадження в систему управління підприємств управлінських інновацій. Я. Романчук в роботі [9, с. 26] наголошує: «Настав час інноваційних рішень в теорії та практиці розвитку». Зазначені науковці складають лише частину активних дослідників, які розглядають інновації з різних точок зору та в контексті різних об'єктів дослідження. Їх роботи мають значний вплив на розвиток та розуміння інноваційного процесу в сучасному світі, але не розкривають повною мірою зв'язки між інноваціями й відтворенням як «комбінацією виробництва» – інноваційним відтворенням економічних ресурсів підприємства. У багатьох працях домінує фрагментарний підхід до аналізу ресурсного потенціалу підприємства без належного врахування викликів інноваційного середовища, таких як цифровізація, декарбонізація, глобалізація ринків та технологічна сингулярність [6; 10-11]. Стратегія підприємства потребує формування стійкої моделі розвитку та посилення кібербезпеки бізнесу як зазначають С. Сукачова та інші автори [13]. Недостатньо розробленими залишаються питання формування цілісної концепції інноваційного відтворення ресурсів, що інтегрує економічні, організаційні та технологічні аспекти оновлення ресурсної бази підприємства. У цьому контексті постає потреба у науковому осмисленні та розробці *парадигми інноваційного відтворення* економічних ресурсів підприємства як системного процесу, що поєднує цілі інноваційної політики з оновленням структури, якості та ефективності використання ресурсів. Такий підхід має забезпечити довгострокову конкурентоспроможність підприємства, підвищити його кібербезпеку та адаптивність бізнесу до змін зовнішнього середовища.

Метою статті є обґрунтування парадигми інноваційного відтворення економічних ресурсів та організаційно-технологічних заходів її впровадження на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відтворення економічних ресурсів за своєю суттю, спрямованістю і економічними наслідками має належати до інноваційних типів розвитку, які характеризуються перенесенням акценту на використання принципово нових технологій, таких як штучний інтелект, переходом до випуску високотехнологічної продукції, прогресивними організаційними і управлінськими рішеннями в інноваційній діяльності. Теоретичне обґрунтування твердження про те, що категорія «відтворення економічних ресурсів» може бути продовженням ланцюжка категорій Й. Шумпетера [12] на мікрорівні, базується на розширенні його концепції економічного розвитку як результату інноваційної динаміки. Інновації, на його думку, призводять до перерозподілу ресурсів та структурної трансформації економіки, завдяки чому формується новий економічний порядок. Відтворення економічних ресурсів – це процес відновлення, оновлення та якісного перетворення ресурсного потенціалу підприємства у відповідь на зовнішні виклики, ринкові потреби та технологічні зміни [4; 5; 9]. Цей процес включає: модернізацію матеріально-технічної бази; удосконалення людського капіталу; трансформацію фінансових та інформаційних ресурсів; оптимізацію технологічної та організаційної інфраструктури [4, с. 179-181]. Таким чином, відтворення ресурсів виступає

не лише наслідком інновацій, а й умовою для їх впровадження в новому циклі економічної динаміки [5]. Категорія «відтворення» виводить ідеї Й. Шумпетера на мікрорівень, на рівень підприємства, де відбувається реальна адаптація ресурсної бази до інноваційних змін. Зв'язок між категоріями Й. Шумпетера [12], відтворенням економічних ресурсів та сутністю парадигми інноваційного відтворення на мікрорівні добре видно в таблиці 1.

Таблиця 1 демонструє, як теоретичні інноваційні категорії Й. Шумпетера трансформуються в практичні механізми оновлення ресурсної системи підприємства через призму парадигми інноваційного відтворення. Отже, категорія «відтворення економічних ресурсів» органічно продовжує та доповнює інноваційну парадигму Й. Шумпетера, відображаючи перехід інновацій від макроекономічного рівня до конкретного механізму змін у структурі ресурсного забезпечення підприємств. Інновації не можуть бути реалізовані без системного відтворення економічних ресурсів, а тому категорія «відтворення» є не лише продовженням, а й матеріальним втіленням ідей Й. Шумпетера на рівні сучасного підприємства, на мікрорівні.

Все викладене вище дозволяє стверджувати, що *парадигма інноваційного відтворення* економічних ресурсів підприємства за своєю сутністю

Таблиця 1 – Ланцюгова інтеграція понять «Категорії Й. Шумпетера – Відтворення ресурсів – Парадигма інноваційного відтворення»

Категорії інновацій за Й. Шумпетером (макрорівень)	Процеси відтворення економічних ресурсів		Місце у парадигмі інноваційного відтворення
	За видами економічних ресурсів	Прояв на рівні підприємства (мікрорівень)	
1. Нові товари (продуктова інновація)	Відтворення матеріальних, трудових, фінансових ресурсів (товари→навчання→інвестиції в НДДКР)	Розробка нової продукції або модернізація наявної	Якісне оновлення ресурсної бази з орієнтацією на інноваційні потреби ринку
2. Нові способи виробництва (технологічна інновація)	Відтворення технологічних, інформаційних, трудових ресурсів (обладнання→ІТ-системи→перепідготовка)	Автоматизація, цифровізація, впровадження нових технологій	Інтеграція цифрових рішень і ресурсоефективних технологій у виробничий процес
3. Нові ринки збуту (збутова інновація)	Відтворення фінансових, інформаційних, матеріальних ресурсів (маркетинг→аналітика→адаптація продукції)	Вихід на нові сегменти ринку, освоєння каналів дистрибуції	Підвищення адаптивності ресурсної бази до ринкових змін
4. Нові джерела сировини (сировинна інновація)	Відтворення матеріальних, технологічних, фінансових ресурсів (нова сировина→адаптація→реструктуризація витрат)	Заміна сировини, впровадження альтернативних матеріалів	Переорієнтація ресурсного забезпечення на сталі, екологічні джерела
5. Нові організаційні форми (організаційна інновація)	Відтворення трудових, інформаційних, фінансових ресурсів (нові формати зайнятості→електронні системи→оптимізація витрат)	Гнучке управління, цифрові платформи, зміна структури	Стратегічна гнучкість, людиноцентризм, розвиток внутрішніх освітніх екосистем

Джерело: сформовано автором на основі [4, с. 179-181; 5; 12]

має бути науково-управлінською концепцією, що передбачає системне, цілеспрямоване і безперервне оновлення та розвиток усіх видів економічних ресурсів на основі впровадження інновацій, сучасних технологій і принципів сталого розвитку з метою забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємства в умовах змінного зовнішнього середовища. Структурну схему парадигми інноваційного відтворення економічних ресурсів підприємства наведено на рисунку 1. Вона враховує ключові елементи, взаємозв'язки між ними та відображає сучасний науковий підхід до забезпечення сталого розвитку підприємства через інновації у сфері відтворення ресурсів.

Парадигма інноваційного відтворення економічних ресурсів орієнтована на якісне, а не лише кількісне оновлення. На відміну від традиційного розуміння відтворення як простого поповнення витрачених ресурсів, інноваційна парадигма акцентує увагу на якісному перетворенні ресурсної бази підприємства. Це означає заміну застарілих ресурсів на сучасні, більш ефективні, технологічно досконалі або гнучкі. Наприклад, замість простої заміни обладнання – впровадження автоматизованих цифрових ліній з можливістю адаптивного управління. Інноваційність виступає не

лише як окремий етап чи інструмент, а як фундаментальний принцип формування, використання, відновлення й розвитку ресурсів. Інновації впроваджуються в закупівлі та логістику, організацію праці, фінансове управління, IT-інфраструктуру, екологічну модернізацію. Парадигма передбачає системний підхід до відтворення, у якому всі типи ресурсів розглядаються не ізольовано, а у взаємозв'язку. Модернізація одного ресурсу (наприклад, інформаційного) неминуче змінює інші (кадровий склад, технології, фінанси), формуючи інтегральний ефект.

Парадигма включає екологічний і соціальний виміри. Вона передбачає використання ресурсозберігаючих технологій, впровадження принципів циркулярної економіки, зменшення техногенного навантаження на довкілля, соціально відповідальне управління трудовими ресурсами. Парадигма відображає дискретний і еволюційний характер сучасної економіки. У таких умовах відтворення ресурсів має бути гнучким, адаптивним до викликів, здатним швидко реагувати на технологічні, ринкові та регуляторні зміни. Таким чином, сутність парадигми інноваційного відтворення полягає у зміні підходу до формування ресурсної бази підприємства від консервативного,

Рисунок 1 – Структурна схема парадигми інноваційного відтворення економічних ресурсів підприємства

Джерело: самостійно розроблено автором

відновлювального до динамічного, інноваційно-орієнтованого. Це – парадигма відкритості, стратегічної гнучкості, технологічного прогресу та інтеграції підприємства у глобальні інноваційні процеси.

Організаційно-технологічні заходи впровадження парадигми інноваційного відтворення економічних ресурсів на підприємстві полягають не лише в кількісному оновленні економічних ресурсів підприємства, а й у їх якійсь модернізації на основі інноваційних технологій відповідно до потреб технологічної та цифрової трансформації. У цьому контексті ключовим орієнтиром стає впровадження новітніх розробок у всі підсистеми ресурсного забезпечення підприємства. Це охоплює, зокрема, цифровізацію технологічних ресурсів, модернізацію інфраструктури, автоматизацію логістичних процесів, інтеграцію знань у трудові ресурси.

Інноваційне відтворення спрямовується на формування унікальних конкурентних переваг підприємства, забезпечення довгострокової конкурентоспроможності. Реалізація цього стратегічного орієнтира передбачає розвиток дослідницько-інноваційного потенціалу, інвестування в науково-дослідні розробки, впровадження передових організаційно-технічних рішень. Важливою умовою стає трансформація ресурсів у капітал, що генерує додану вартість завдяки інтелектуальній складовій.

У центрі парадигми інноваційного відтворення економічних ресурсів знаходиться особистість працівника як носія знань, ідей, ініціативи та пріоритетність розвитку людського капіталу. Тому формування стратегії ресурсного відтворення має включати системне вдосконалення компетенцій персоналу, підтримку професійної мобільності, розвиток креативності та інноваційної культури. Особливої актуальності набувають внутрішні освітні екосистеми, гнучкі формати зайнятості та цифрові платформи розвитку персоналу. В умовах переходу до Індустрії 4.0 цифрові інструменти та цифрова трансформація процесів відтворення стають основою управління ресурсними потоками. Застосування технологій великих даних, штучного інтелекту, Інтернету речей дозволяє досягати високої точності у прогнозуванні потреб, оптимізувати витрати, зменшити ресурсоемність виробничих процесів. Цифровізація забезпечує гнучкість, адаптивність і прозорість системи ресурсного управління та потребує планування заходів кібербезпеки для персоналу підприємства [13]. Інноваційна парадигма відтворення економічних ресурсів підприємства орієнтується на принципи сталого розвитку та зеленої економіки. Вона передбачає впровадження ресурсозберігаючих технологій, скорочення відходів, повторне використання матеріалів, мінімізацію

екологічних ризиків. Таким чином, екологічна відповідальність підприємства стає елементом його стратегічної цінності та привабливості для зацікавлених сторін.

Сформульовані стратегічні орієнтири визначають цілісну логіку функціонування парадигми інноваційного відтворення економічних ресурсів підприємства. Вони слугують основою для розробки стратегічних і тактичних управлінських рішень, спрямованих на забезпечення стійкого розвитку, адаптивності та інноваційної відкритості підприємств у довгостроковій перспективі.

Висновки. У результаті дослідження було обґрунтовано парадигму інноваційного відтворення економічних ресурсів підприємства як новітню науково-управлінську концепцію, що поєднує ідеї інноваційного розвитку з процесами якісного оновлення ресурсного потенціалу. Основні висновки можна узагальнити наступним чином:

1. Категорії інновацій Й. Шумпетера отримали логічне продовження на мікрорівні підприємства через процеси відтворення економічних ресурсів. Ідея «творчого руйнування» трансформується у стратегічний підхід до оновлення ресурсної бази підприємства, що дозволяє адаптуватися до викликів сучасної економіки та забезпечити стійке зростання.

2. Процеси відтворення ресурсів розглядаються не лише як наслідок інноваційної діяльності, а й як її необхідна передумова. Саме системне, цілеспрямоване оновлення матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних і технологічних ресурсів формує основу для впровадження інновацій та підвищення адаптивності підприємства.

3. Парадигма інноваційного відтворення економічних ресурсів відображає зміщення акценту з кількісного поповнення ресурсів на їх якісну трансформацію. Такий підхід передбачає впровадження сучасних технологій, цифрових рішень, принципів ресурсоефективності та сталого розвитку, що дозволяє досягти довгострокової конкурентоспроможності.

4. Центральним елементом парадигми виступає людиноцентризм, що передбачає пріоритет розвитку людського капіталу. Особистість працівника визнається ключовим носієм інноваційного потенціалу, а отже, розвиток компетенцій, інноваційної культури та створення внутрішніх освітніх екосистем є критично важливими.

5. Категорія «відтворення» є матеріалізацією інноваційної динаміки Й. Шумпетера на рівні підприємства. Вона забезпечує функціональне втілення інновацій через структурні зміни у ресурсному забезпеченні, перетворюючи підприємство на активного суб'єкта інноваційного середовища.

6. Парадигма інноваційного відтворення базується на системності, інтеграції, технологічній

модернізації та екологічній відповідальності. Її реалізація спрямована на досягнення високої ефективності використання ресурсів, створення унікальних конкурентних переваг та формування стратегічної стійкості підприємства в умовах невизначеності та динамізму зовнішнього середовища.

Таким чином, інноваційне відтворення економічних ресурсів підприємства постає як складова сучасної моделі розвитку, що інтегрує класичні

економічні теорії та новітні управлінські практики. Впровадження інноваційного відтворення є необхідною умовою формування інноваційно активного, гнучкого та конкурентоспроможного підприємства в умовах цифрової економіки та глобальної трансформації. Напрямом подальших досліджень може бути формування моделей управління інноваційним відтворенням у контексті цифрової трансформації.

Список використаних джерел:

1. Августин Р. Р., Демків І. О. Управлінські інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємств. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7815> (дата звернення: 27.07.2025).
2. Бочарова Ю. Г., Іщенко О. В., Лижник Ю. Б. Інноваційні зв'язки як складова розвитку та забезпечення конкурентоспроможності інноваційних екосистем. *Торгівля і ринок України*. 2022. № 1 (51). С. 9-17. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4762-2022-51-1-9-17>.
3. Брюховецька Н. Ю., Булеєв І. П. Ресурси і механізми інвестиційно-інноваційного розвитку промислових підприємств України. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 1 (36). С. 11-25. URL: <http://www.venu-journal.org/download/2019/03-Briukhovetska.pdf> (дата звернення: 08.08.2025).
4. Городянська Л. В. Відтворення економічних ресурсів підприємства в інноваційному процесі. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 6 (17). С. 177-186. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.6.18>.
5. Городянська Л. В. Відтворення економічних ресурсів: інноваційний аспект. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 99-105. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).99-105](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).99-105).
6. Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. Методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 3. С. 152-158. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/56> (дата звернення: 08.08.2025).
7. Кендюхов О. В., Болгов В. Є., Тарапата С. О. Дослідження тенденцій інноваційного розвитку економіки України. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 82-87. URL: <http://www.venu-journal.org/download/2019/2/14-Kendiukhov.pdf> (дата звернення: 09.08.2025).
8. Коваленко О. В. Концептуальна модель інноваційного типу економічного розвитку. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2021. № 1 (2). С. 7-12. URL: <http://econvisnyk.dstu.dp.ua/issue/view/14075> (дата звернення: 09.08.2025).
9. Романчук Я. Новий Захід. Українська мрія. Харків : Літера Нова, 2023. 672 с.
10. Смолич Д. В., Тимошук І. В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та модель управління в сучасних умовах господарювання. *Економічний простір*. 2020. № 153. С. 75-82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-14>.
11. Швиданенко Г. О., Бесараб С. О. Дизруптивні інновації: сутність і наслідки впровадження. *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 162-168. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-4_0-pages-162_168.pdf (дата звернення: 27.07.2025).
12. Шумпетер Йозеф А. Теорія економічного розвитку: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Shumpeter_Yozef_A/
13. Teoriia ekonomichnoho rozvytku_Doslidzhennia_prybutkiv_kapitalu_kredytu_vidsotka_ta_ekonomichnoho_ts/ (дата звернення: 08.08.2025).
13. Strategies to strengthen cybersecurity for business resilience in the digital age / S. Sukachova and others. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences*. 2025 Vol. 13. № 1. pp. 263-280. DOI: <https://doi.org/10.21533/pen.v13.i1.294>

References:

1. Avhustyn R., Demkiv I. (2020). Upravlinski innovatsii yak chynnyk pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstv [Management innovations as a factor of improving competitiveness of enterprises]. *Efektivna ekonomika*, vol. 4. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7815> (accessed July 27, 2025).
2. Bocharova Yu. H., Ishchenko O. V., Lyzhnyk, Yu. B. (2022). Innovatsiini zviazky yak skladova rozvytku ta zabezpechennia konkurentospromozhnosti innovatsiinykh ekosystem [Innovation linkages as a component of the development and ensuring the competitiveness of innovative ecosystems]. *Torhivlia i rynek Ukrainy*, vol. 1 (51), pp. 9-17. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4762-2022-51-1-9-17> (in Ukrainian).
3. Bryukhovetskaya N., Buleev I. (2019). Resursy i mekhanizmy investytsiino-innovatsiinoho rozvytku promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Resources and mechanisms for investment and innovation development of ukrainian industrial enterprise]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, vol. 1 (36), 11-25. Available at: <http://www.venu-journal.org/download/2019/03-Briukhovetska.pdf> (accessed August 08, 2025).

4. Gorodianska L. V. (2023). Vidtvorennia ekonomichnykh resursiv pidpriemstva v innovatsiinomu protsesi [Renew of the economic resources of the enterprise in the innovative process]. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen*, vol. 6 (17), pp. 177-186. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.6.18> (in Ukrainian).
5. Gorodianska L. V. (2021). Vidtvorennia ekonomichnykh resursiv pidpriemstva v innovatsiinomu protsesi [Reconstitution of the economic resources: innovative basis]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, vol. 1 (40), 99-105. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).99-105](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).99-105) (in Ukrainian).
6. Yepifanova I., Hladka D. (2022). Metodychni pidkhody do otsiniuvannya innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva [Methodological approaches to assessing the innovation potential of the enterprise]. *Innovation and Sustainability*, vol. 3, pp. 152-158. Available at: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/56> (accessed August 08, 2025).
7. Kendyukhov O., Bolhov V., & Tarapata S. (2019). Doslidzhennia tendentsii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy [Research of innovation development trends of Ukraine economy]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, vol. 2 (37), pp. 82-87. Available at: <http://www.venu-journal.org/download/2019/2/14-Kendiukhov.pdf> (accessed August 09, 2025).
8. Kovalenko E. (2021). Kontseptualna model innovatsiinoho typu ekonomichnoho rozvytku [Conceptual model of innovative economic development]. *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*, vol. 1 (2), pp. 7-12. Available at: <http://econvisnyk.dstu.dp.ua/issue/view/14075> (accessed August 09, 2025).
9. Romanchuk Ya. (2023). Novyi Zakhid. Ukrainska mriia [New West. Ukrainian Dream]. Kharkiv: Litera Nova, 672 p. (in Ukrainian).
10. Smolych D., Timoshuk I. (2020). Resursnyi potentsial pidpriemstva: sutnist, skladovi ta model upravlinnia v suchasnykh umovakh hospodariuvannya [Enterprise resources potential: the essence of the components and the model of management in modern economic conditions]. *Ekonomichnyi prostir*, vol. 153, pp. 75-82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-14> (in Ukrainian).
11. Shvydanenko G. O., Bessarab S. A. (2018). Dyruptyvni innovatsii: sutnist i naslidky vprovadzhennia [Disruptive innovations: the essence and consequences of implementation]. *Problemy ekonomiky*, vol. 4, pp. 162-168. Available at: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-4_0-pages-162_168.pdf (accessed July 27, 2025).
12. Schumpeter Joseph A. (2011). Teoriia ekonomichnoho rozvytku: doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vid-sotka ta ekonomichnoho tsyклу [Theory of economic development: Follow-up of profits, capital, credit, income and economic cycle]. Kyiv : Vydavnychiy dim «Kyievo-Mohylianska akademii», p. 242. Available at: https://chtyvo.org.ua/authors/Shumpeter_Yozef_A/Teoriia_ekonomichnoho_rozvytku_Doslidzhennia_prybutkiv_kapitalu_kredytu_vidsotka_ta_ekonomichnoho_ts/ (accessed August 08, 2025).
13. Sukachova S., Gorodianska L., Burmaka M., Yanenkova I., Tkach I. (2025) Strategies to strengthen cybersecurity for business resilience in the digital age. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences*, vol. 13 (1), pp. 263-280. DOI: <https://doi.org/10.21533/pen.v13.i1.294> (in English).

Стаття надійшла до редакції 09.08.2025